

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2023-06-21

Närvarande: Justitierådet Mahmut Baran, f.d. justitierådet Mari Andersson och justitierådet Stefan Reimer

Nya verksamheter i utsläppshandelssystemet

Enligt en lagrådsremiss den 8 juni 2023 har regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2020:1173) om vissa utsläpp av växthusgaser.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Eleni Stavropoulou, biträdd av kanslirådet Johan Gannedahl.

Förslaget föranleder följande yttrande.

Inledning

Europaparlamentet och rådet antog i maj 2023 tre rättsakter om utvidgningen av utsläppshandelssystemet.

- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/959 av den 10 maj 2023 om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och beslut (EU) 2015/1814 om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem,
- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/958 av den 10 maj 2023 om ändring av direktiv 2003/87/EG vad gäller luftfartens bidrag till unionens mål om minskade utsläpp från hela ekonomin och det lämpliga genomförandet av en global marknadsbaserad åtgärd och
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/957 av den 10 maj 2023 om ändring av förordning (EU) 2015/757 i syfte att inkludera sjöfartsverksamhet i EU:s utsläppshandelssystem och för övervakningen, rapporteringen och verifieringen av utsläpp av ytterligare växthusgaser och utsläpp från ytterligare fartygstyper (EU:s MRV-förordning).

I lagrådsremissen föreslås ändringar av lagen om vissa utsläpp av växthusgaser för att genomföra de nämnda direktiven (tillsammans det reviderade utsläppshandelsdirektivet) respektive komplettera EU:s MRV-förordning.

2 §

I paragrafen finns definitioner av termer och uttryck som används i lagen. Uttrycket utsläpp av växthusgaser görs om till en punktuppställning. I punkterna anges vilka växthusgaser som är aktuella för respektive typ av verksamhet inom lagens tillämpningsområde. Beträffande flygverksamhet och sjötransportverksamhet anges i punkterna 2 och 3 "frigörande av koldioxid från ett luftfartyg"

respektive "frigörande av koldioxid, metan eller dikväveoxid från ett fartyg".

Uttrycken flygverksamhet och sjötransportverksamhet är definierade i lagen. Det blir därför tydligare om det anges i definitionen av uttrycket utsläpp av växthusgaser att utsläppen i fråga är från "ett luftfartyg i en flygverksamhet" respektive från "ett fartyg i en sjötransportverksamhet".

7 och 9 §§

I 7 § regleras bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter om tillstånd till utsläpp av växthusgaser.

Enligt förslag till ett nytt andra stycke till 7 § får regeringen meddela föreskrifter som innebär att vissa verksamhetsutövare som inte längre omfattas av tillståndsplikten ska kunna behålla tillståndet till utsläpp av växthusgaser. Deltagandet är frivilligt och förutsätter att det görs en ansökan. De verksamhetsutövare som här avses framgår av artikel 2.1 i det reviderade utsläppshandelsdirektivet. Det rör sig om anläggningar som genom att ändra sina produktionsprocesser för att minska sina utsläpp av växthusgaser hamnar under tröskelvärdet 20 MW. Genom bemyndigandet kan regeringen exempelvis meddela föreskrifter om att dessa verksamhetsutövare ska kunna behålla sina tillstånd fram till slutet av den innevarande femårsperioden eller även den påföljande femårsperioden.

I 9 § anges grunderna för återkallelse av ett tillstånd till utsläpp av växthusgaser. I ett tillägg till punkten 5 – som reglerar återkallelse när verksamheten inte längre kräver tillstånd till utsläpp av växthusgaser – föreslås ett undantag som innebär att tillståndet för en verksamhetsutövare som fått behålla tillståndet med anledning av den nya bestämmelsen i 7 § andra stycket inte ska kunna återkallas trots att verksamheten inte längre är tillståndspliktig.

Av lagrådsremissen framgår inte om och, i så fall, hur en verksamhetsutövare som frivilligt deltar i utsläppshandelssystemet kan träda ur detta system frivilligt, dvs. innan de i direktivet angivna tiderna löper ut. Lagrådet förordar att frågan uppmärksammas under det fortsatta lagstiftningsarbetet.